

70-річчя

члена-кореспондента НАН України

Г.М. БУТЕНКА

21 серпня виповнилося сімдесят років видатному вченому-геронтологу члену-кореспонденту НАН України Геннадію Михайловичу Бутенку.

Народився Г.М. Бутенко в Миргороді на Полтавщині. В 1956 р. з відзнакою закінчив Одеський медичний інститут, після чого два роки працював лікарем-терапевтом районної лікарні у м. Дубровиця Рівненської області.

З 1957 р. розпочинається його наукова діяльність. Він стає лекційним асистентом, а згодом асистентом кафедри патологічної фізіології Одеського медичного інституту. У 1962 р. переходить працювати асистентом такої ж кафедри до Київського медичного інституту, ще через деякий час стає доцентом цієї кафедри. У 1971 р. Геннадій Михайлович очолює лабораторію імунології, а через кілька років — лабораторію патофізіології Інституту геронтології АМН СРСР. З 1992 р. він обіймає посаду заступника директора з наукової роботи Інституту геронтології АМН України.

Під керівництвом ученого розробляються найважливіші напрями розвитку патології людини, зокрема патології серцево-судинної системи, мозку та кістково-суглобового апарату. Впродовж більш як трьох десятиліть у центрі уваги Г.М. Бутенка та очолюваного ним наукового колективу — вікові зміни системи імунітету та їх наслідки. Щоб дослідити ці явища, треба було створити оригінальні експериментальні моделі. Так з'явилися «гетерохронні химери», які складаються з елементів протилежного хронологічного віку. Вони бувають різного ступеня складності — від гетерохронних клітинних культур до гетерохронних парабіотичних пар сингенних тварин.

Закладено основи системного підходу до вивчення, оцінки та корекції порушень імунітету у людей похилого віку, які потерпають від найпоширеніших хвороб старості, — атеросклерозу, імунодефіциту та аутоімунності.

Великий внесок зробив учений у розвиток теоретичної геронтології, висунувши перспективну гіпотезу про активні механізми пригнічення, які формуються у процесі старіння та визначають функціонування фізіологічних систем організму в цей віковий період.

Останнім часом увага Г.М. Бутенка та керованого ним колективу науковців зосереджена на вивченні ролі факторів внутрішнього середовища старіючого організму, зокрема гормонів гіпофізу, епіфізу і тимусу, в розвитку порушень імунної системи. Передусім вивчається взаємозв'язок між змінами імунітету, серцево-судинної системи, обміну речовин. Триває пошук підходів до розробки методів імунореабілітації в старості.

Геннадій Михайлович добре відомий не тільки у вітчизняній, а й у світовій науці своїми дослідженнями вікових передумов розвитку патології у похилому і старечому віці, поглибленим аналізом причин та механізмів порушення системи імунітету при старінні, вивченням інших фундаментальних проблем геронтології. Він є автором і співавтором більш як 270 наукових праць, серед яких п'ять монографій. Державною премією України

відзначений підручник з патологічної фізіології для медичних вузів. Другу Державну премію у галузі науки і техніки вчений отримав за цикл праць «Імунобіологія тимусу, його роль у регуляції імуногенезу, одержання та можливості використання препаратів тимусу (вилочкової залози)». А за комплекс робіт «Імунологія старіння» його нагороджено академічною премією ім. О.О. Богомольця.

Талановитий педагог і блискучий лектор, Г.М. Бутенко постійно дбає про підготовку наукової зміни. Про це свідчать 17 дисертацій, виконаних під його керівництвом. Він часто виступає на школах-семінарах для молодих фахівців. Великим авторитетом користується створена ним наукова школа в галузі імунології старіння. Його обрано академіком АМН України, членом-кореспондентом РАМН.

Вчений веде активну науково-громадську діяльність. Він — експерт ВАК, голова комісії з імуномодуючих лікарських засобів та продуктів генних технологій Державного фармакологічного центру МОЗ України, член президії Вченої ради МОЗ України, куратор наукового напрямку «Теоретична медицина» спільної наукової комісії МОЗ та АМН України, член Президії та правління наукових товариств геронтологів і геріатрів, патофізіологів, імунологів та алергологів, працює у складі редколегій наукових журналів та кваліфікаційних рад.

Наукова громадськість сердечно вітає Геннадія Михайловича з ювілеєм, зичить йому здоров'я, нових відкриттів, творчого довголіття, здійснення всього задуманого.